

Nízkoemisní zóna v Klimkovicích - důvodová zpráva

Nízkoemisní zóna v Klimkovicích – důvodová zpráva

Rada města Klimkovic na svém zasedání dne 16. 2. 2012 schválila text nařízení o nízkoemisní zóně na území města Klimkovic a v pátek 17. 2. 2012 jej odeslala ke schválení Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje.

Zdůvodnění pro občany Klimkovic

Příprava na vyhlášení nízkoemisní zóny je reakcí na neúspěch několikaměsíčních jednání o zákazu průjezdu nákladních automobilů přes Klimkovic. Jsme si vědomi, že nízkoemisní zóna nepřinese zdaleka takový efekt, jako by měl zákaz průjezdu automobilů s nosností >12t přes město Klimkovic. Veškerá jednání, týkající se omezení průjezdů, skončila negativním stanoviskem kompetentních orgánů a v současné době nemáme prakticky žádné další možnosti, jak řešit tuto palčivou problematiku.

V podobné situaci je mnoho dalších měst v našem kraji, které jsou postiženy smogem a vyhlášení nízkoemisní zóny připravují na letošní podzim. V našem nejbližším okolí se jedná o Ostravu - Porubu, Ostravu - Svinov, Opavu, Český Těšín, Třinec či Orlovou. Jim zákon umožňuje zákon vyhlásit zónu pouze v době vyhlášení smogové situace, zatímco nám jako lázeňskému místu trvale. Chceme postupovat koordinovaně a v připravovaných prováděcích vyhláškách zohlednit i specifika lázeňských míst.

Zároveň je zřejmé, že stávající podoba zákona o ochraně ovzduší a neexistence prováděcí vyhlášky v podstatě vylučuje praktickou realizaci nízkoemisní zóny nejen v Klimkovicích, ale i v jakémkoliv jiném místě ČR. To je i důvodem, proč se o této možnosti zatím pouze diskutuje. Náš krok, kdy jako první v České republice chceme zónu prakticky vyhlásit, jsme učinili i proto, abychom měli možnost se podílet na takových úpravách legislativy, které by umožnily toto bezesporu pozitivní opatření realizovat i v praxi.

Všechna opatření musí vést k tomu, aby byl naplněn cíl zákona – omezení průjezdu těch automobilů, které ohroženým místem jen projíždějí a mohou využít objízdnou trasu. Za takových podmínek, aby nebyli omezení ti, kteří do ohraničené lokality vjíždí za konkrétním účelem.

Očekáváme, že se celý proces urychlí a budeme moci zapracovat naše připomínky do legislativy. Tak, aby konečným výsledkem byl zákaz průjezdu kamiónů přes Klimkovic. Ačkoliv se zdá tato cesta poněkud komplikovanější, je jistě lepší, než na problém rezignovat a ponechat jeho řešení příštím generacím.

Cítíme odpovědnost vůči všem občanům města Klimkovic a zejména našim dětem. Protože ty jsou vzrůstající dopravou ohrožovány nejvíce. Ať už z hlediska bezpečnosti, tak zejména zdraví.

Věříme, že případná omezení a komplikace budou občany, podnikateli i návštěvami našeho města pochopeny jako vklad pro lepší a zdravější budoucnost. Sedět se založenýma rukama, stěžovat si a nechat vývoj pouze na jiných, nechceme.

Pokud se nepodaří změnit legislativu tak, aby nízkoemisní zóna skutečně omezila pouze průjezd automobilů, které v Klimkovicích nezastavují, budou platnost, rozsah a účinnost nařízení **znovu přehodnoceny**.

Dopad vyhlášky na místní občany a podnikatele

Občané: V praxi se nízkoemisní zóna klimkovických občanů výrazně nedotkne. Zákaz vjezdu automobilům s vyššími emisemi se nevztahuje na osoby, které mají v Klimkovicích trvalé bydliště. Dále se nevztahuje na ty, kteří v Klimkovicích pracují, studují, podnikají, jedou k lékaři nebo do lázní, na sportovní nebo kulturní akci. Jakékoliv zásobování, organizovaná doprava nebo vozidla poskytující služby (opravy, údržba, stavby), mohou do Klimkovic rovněž vjíždět. Zákon stanoví takovou šíři výjimek, že v podstatě každé auto, které do Klimkovic vjede za konkrétním účelem, může i přes vyhlášenou nízkoemisní zónu do našeho města vjet. Výjimky budou pamatovat rovněž na soukromé návštěvy. Vyhláška je určena především proti vozidlům, které našim městem jen projíždí. **Předem ale jasně deklarujeme, že pokud se nepodaří vyjednat prováděcí předpisy dle našich návrhů a fungování nízkoemisní zóny by výrazně ztížilo možnost návštěv nebo běžného života obyvatel Klimkovic, bude nařízení přehodnoceno.**

Podnikatelé: Jsme si vědomi, že v případě složitého procesu výjimek a striktního omezení vjezdu by mohlo dojít ke snížení počtu zákazníků z okolních obcí. **Předem ale jasně deklarujeme, že pokud se nepodaří vyjednat prováděcí předpisy dle našich návrhů a fungování nízkoemisní zóny by ohrozilo podnikání v Klimkovicích, bude nařízení přehodnoceno.**

Závěr

Rada města si je vědoma pouze omezené účinnosti nařízení, ale pokládá za svou povinnost vyvinout všechny kroky, které povedou ke snížení vlivu škodlivin na zdraví našich občanů a návštěvníků. Významným prvkem přijetí nařízení o nízkoemisní zóně je tlak na kompetentní orgány, aby se začaly dopravou v Klimkovicích vážně zabývat a pomohly nám všem k bezpečnějšímu a zdravějšímu lázeňskému městu Klimkovice.

Vyhlášením nízkoemisní zóny v Klimkovicích i přes nejasnosti a pochyby, kterých jsme si vědomi, chceme celý proces urychlit. Zda se to podaří a dočkáme se kýženého omezení dopravy přes Klimkovice v dohledné době nebo se celý proces zadrhne, ukáží nejbližší měsíce.

Věříme a prosíme o podporu všech klimkovických občanů, kterým není lhostejný stav životního prostředí a bezpečnost v našem městě.

Cíl vyhlášení nízkoemisní zóny

Cílem nařízení je omezit průjezd přes Klimkovice těm automobilům, které městem pouze projíždí a mohou k objezdu využít dálnici. A to i přesto, pokud pro ně bude tato trasa delší. Pro ty automobily, které mají cíl své jízdy v Klimkovicích a skutečně zde zastaví, bude

připraven takový mechanismus trvalých a dočasných výjimek, aby jejich příjezd nebyl omezen.

Důvod vyhlášení nízkoemisní zóny

Doprava je stále palčivějším problémem našeho města. Přibývá kamiónů projíždějících naším městem a způsob jejich jízdy je velmi agresivní. Výsledky ankety občanů o potížích a příležitostech města jasně ukázaly, že právě dopravní zatížení je tím nejpálčivějším problémem našeho města. Desítky Vašich stížností na poškozování majetku a zejména ohrožování zdraví nutí vedení města již delší dobu se tímto problémem intenzivně zabývat. Nekonečná jednání s kompetentními orgány jsou bohužel **bez jakéhokoliv výsledku**, do doby dostavby silnice 11 mezi Ostravou a Opavou nemůžeme očekávat žádné změny v organizaci dopravy. Rovněž spolupráce s Policií ČR se nevyvíjí dobře. Proto se musíme o zklidnění dopravy postarat vlastními silami.

Zamítnuty byly tyto návrhy:

- Zákaz průjezdu vozidlům nad 12t přes Klimkovice po silnici II. třídy 647 mezi dálničními sjezdy 342 (Bravantice) a 349 (Klimkovice)
- Zákaz průjezdu vozidel nad 12t přes Klimkovice po silnici 4654 (Olbramická)
- Osazení značky s maximální nosností 20t na mostě mezi Klimkovicemi a Olbramicemi na silnici 4654 (Olbramická)

Denně projede našim městem více než 8 000 vozidel, z toho zhruba 3 000 nákladních. Většina z nich pouze projíždí silnicí 647 a mohla by jet po dálnici. V rozporu s platnými zákony jsou silnice III. třídy používány k tranzitní dopravě nákladů >40t. Jakmile budou realizovány všechny přechody s radary a tlačítka, budou se projíždějící auta několikrát rozjíždět a brzdit. Emise z výfuků se mnohonásobně zvýší. Na tuto situaci musíme být připraveni předem.

Dosavadní opatření

Ve spolupráci s komisí dopravy jsou realizována tato opatření, směřující ke zklidnění dopravy:

- Zpomalovací semafore s radarem na přechodu u kina (podána žádost o dotaci)
- Zpomalovací semafore s radarem a přechod Havlíčkova – park (zpracován projekt, příprava žádosti o dotaci)
- Přechod pro chodce U hasičů na Hýlově (zpracován projekt, příprava žádosti o dotaci)
- Zklidnění dopravy v ulici Havlíčkově pomocí zálivů, chodníku a ostatních opatření (zpracován projekt, příprava žádosti o dotaci)
- Zklidnění dopravy v části Fifejdy vyhlášením obytné zóny (zpracován projekt, příprava výběrového řízení, realizace)

- Vybudování krátkodobého parkoviště u ZŠ pro bezpečnější výstup dětí (jednání o projektu)
- Navázání partnerství s Městskou policií Vřesina (návrh na posílení o jednoho strážníka z Klimkovic)
- Příprava na zřízení Městské police Klimkovice (příprava zákonných a ekonomických podkladů)

Předpokládané přínosy

Vyhlášení nízkoemisní zóny je součástí ostatních kroků ke zlepšení ovzduší a bezpečnosti v našem městě. Praktický význam samotného nařízení města je relativně malý, snížení emisí oproti stávajícímu stavu nebude velké. Po realizaci přechodů by se ale bez nízkoemisní zóny exhalace výrazně zvýšily.

Vyhlášením nízkoemisní zóny se ale vytvoří zásadní tlak na úplný zákaz průjezdu kamiónů nad 12t přes centrum města. Stejně tak může zóna vést k bezplatné dálnici kolem Klimkovic. Tím by se z centra města podařilo vytěsnit většinu automobilů a ulehčit klimkovickým řidičům, kteří využívají dálnici pouze k cestě do Ostravy.

Mimo přímé důvody mající dopad na zdraví a bezpečnost je vedlejším důvodem posílení jména a značky Klimkovic jako čistého a zdravého města s možným zvýšením počtu návštěvníků.

Typy automobilů s omezeným vjezdem.

Konečným cílem je, aby přes Klimkovice mohly bez obstrukcí projíždět automobily splňující emisní kategorii 4 a vyšší. Velmi zjednodušeně řečeno jde o benzínové motory vyrobené po roce 1993 a naftové po roce 2006. Mnoho starších ale parametry rovněž splňuje. Zařazení do jednotlivých kategorií provádí STK a zjednodušeně je lze vyhledat na odkazech IDNES ⁽²⁾.

Podle výzkumu zadaného ŘSD ⁽¹⁾ v roce 2010 je podíl vozů splňujících limity EURO 4 a vyšší celkově 47 %, limity EURO 3 a 4 splňuje téměř 74 %. Naopak v kategorii emisních limitů „před EURO“ už je dnes pouze 4,7 % vozů. Z osobních aut splňuje EURO 4 a 5 asi 44 %, z lehkých nákladních 66 %.

Reálně tak zamezíme vjezd zhruba třetině automobilů. Předpokládáme rovněž, že v samotném městě Klimkovice je odlišná (lepší a novější) skladba vozového parku, než v okolních obcích.

Emisní plaketa

Emisní plaketa je samolepka umístěná na předním skle. Svojí barvou a číslem určuje zařazení vozidla do příslušné emisní kategorie. Plaketa je nepřenosná a obsahuje SPZ vozidla.

Trvalé výjimky

Předpokládáme, že emisní nálepky budou povinné pro všechny automobily a bude je možné získat na STK a v autorizovaných servisech v rámci technické kontroly nebo servisních prohlídek. Trvalou výjimku (varianta samolepky) budeme udělovat těm, kteří se nechtějí nechat zastavovat případnou kontrolou a prokazovat účel návštěvy jiným způsobem.

Ze skladby vozového parku si pro výjimku na MěÚ bude muset přijít zhruba 20% řidičů z Klimkovic a 40% řidičů z okolních obcí, kteří chtějí do Klimkovic jezdit a nenechat se zastavovat případnou kontrolou.

Trvalou výjimku ze zákona mají:

- zvláštní vozidla, vozidla záchranného systému, vozidla k řešení havárií a škod, vojenská vozidla, vozidla s poštovními zásilkami, vozidla pro svoz odpadu
- vozidla přepravující osoby zdravotně postižené, označená podle příslušných předpisů,
- historická vozidla
- vozidla pro údržbu, opravy nebo výstavbu pozemních komunikací, zásobování plynem, elektřinou, vodou a jinými sítí ve veřejném zájmu
- vozidla zajišťující veřejnou linkovou dopravu
- osoby s trvalým pobytem na území nízkoemisní zóny.

Pokud bude při případné kontrole zastaveno vozidlo, které má automaticky trvalou výjimku, může ji prokázat jakýmkoliv způsobem. Nejjednodušší ale bude, pokud ji bude mít trvale vylepenou na předním skle, aby nebylo vůbec zastaveno.

Přechodné výjimky

Městský úřad Klimkovice udělí výjimku vozidlům, které

- převážející osoby nemocné, bezmocné či jinak postižené
- pracovníky, kterým pracovní doba neumožňuje přepravovat se hromadnou dopravou
- vozidlům se speciálním vybavením (nákladní dopravníky, zábavní zařízení, vozidla užívaná jako pracoviště, speciální vozidla taxislužeb a služeb v cestovním ruchu),
- mají zásadní význam pro podnikání, kde by omezení provozu v nízkoemisní zóně mohlo výrazně ohrozit či znemožnit podnikání
- jsou určena k přepravě věcí na kulturní a společenské akce, včetně akcí rekreačních, vzdělávacích a výchovných

- pro vozidla k přepravě tuhých, tekutých a plyných paliv pro zajištění provozu nemocnic, sociálních ústavů a školských zařízení.

Volný výklad, který budeme používat, umožní tedy vydat výjimku v podstatě všem, kteří v Klimkovicích zastaví, vystoupí a navštíví jakékoliv zařízení, budovu nebo místo, naloží nebo vyloží zboží (lékař, lékárna, obchod, restaurace, lázně, park, parčík, sportoviště, kino, zahrádka, hřbitov, cyklostezka). Z odstavce o výjimce pro kulturní a společenské akce lze jednoduše dovodit i výjimku pro návštěvy soukromých osob.

Způsob vydávání výjimek bude upřesněn, předpokládáme různé formy, od výdeje na MěÚ, přes všechny podnikatele (restaurace, penziony, pořadatelé sportovních akcí...) až po automat na vybraných parkovištích s nonstop provozem. Stejně tak bude upřesněna délka výjimky, předpokládáme krátkodobou (24 hod) a dlouhodobou (2 roky). Zákon neurčuje cenu za udělení výjimky. Předpokládáme cenu nákladovou srovnatelnou s cenou za parkování nebo udělení zdarma.

Dopad na vlastníky vozidel/řidiče

Platí jen pro ty vozidla, která nesplní vyhlášenou emisní kategorii a nebudou mít emisní plaketu.

Osoby s trvalým bydlištěm v Klimkovicích: v nejhorším případě jedna návštěva na MěÚ pro získání trvalé výjimky

Osoby z okolních obcí pravidelně dojíždějící do Klimkovic: v nejhorším případě jedna návštěva na MěÚ pro získání trvalé výjimky

Ostatní: zastavení a získání výjimky některým výše uvedeným způsobem

Rozsah nízkoemisní zóny

Nízkoemisní zóna bude platit na celém území města Klimkovic, vždy od značky počátku obce. Samozřejmě mimo dálnici D47 (D1). Výjimkou bude příjezd po silnici 647 od Ostravy-Poruby, kde bude začátek nízkoemisní zóny až za křižovatkou se silnicí 4782 (Klimkovice - Janová).

Platnost nízkoemisní zóny

Nejbližší termínem je březen 2013, reálně bude vyhláška platit mnohem později. Skutečný termín bude stanoven tak, aby nařízení bylo účinné nejdříve 12 měsíců poté, co budou známy všechny prováděcí předpisy. Zároveň chceme sjednotit platnost nařízení s počátkem platnosti ostatních nízkoemisních zón v Moravskoslezském kraji.

Kontrola a postihy

Dodržování nařízení bude kontrolovat státní a městská police. Zadáním bude kontrola vozidel na výjezdu z města u konce nízkoemisní zóny. Tak, aby všichni, kteří nemají povolenou emisní plaketu a v Klimkovicích zastavili, měli možnost získat výjimku.

Ing. Jakub Unucka, místostarosta

Přílohy:

1. Návrh nařízení města Klimkovic o nízkoemisní zóně
2. Novela zákona 86/2002 o ochraně ovzduší
3. Sněmovní tisk 499/0 s vysvětlením novely zákona 86/2002
4. Návrh prováděcí vyhlášky k novelizovanému zákonu 86/2002
5. Studie proveditelnosti nízkoemisních zón v MSK dle Centrum dopravního výzkumu, v. i.

Internetové zdroje:

1. Aktuální skladba vozového parku v ČR z roku 2010:
<http://www.rsd.cz/doc/Informacni-servis/jaka-auta-skutecne-jezdi-na-ceskych-silnicich>
2. Zjednodušené zařazení vozidel do norem EURO
http://data.idnes.cz/g/auto/infografika_ekologicka_dan.html
http://auto.idnes.cz/zjistete-jakou-ekonormu-plni-vase-auto-d96-/auto_ojetiny.aspx?c=A081219_171129_auto_ojetiny_fdv

Navrhovaná doplnění zákona a prováděcích vyhlášek ze strany města Klimkovic

Kompetentním orgánům, zejména Ministerstvu dopravy a Ministerstvu životního prostředí, budou předány naše náměty, které zjednoduší funkčnost nízkoemisních zón a zohlední praktické aspekty.

Jde zejména o prováděcí vyhlášku, která určuje, kdo a jak bude vydávat emisní plakety a výjimky umožňující vjezd do nízkoemisní zóny. Z praktického hlediska si nelze představit jinou možnost, než že emisní plakety budou povinnou součástí pro každé vozidlo, podobně jako tomu je u kontrolní nálepky technické prohlídky.

Bez dlouhodobé osvěty, která jasně a jednoduše vysvětlí princip fungování nízkoemisních zón všem řidičům, není možné toto opatření spustit v praxi. Je nutné dostat informace do povědomí tak, jako je například nutnost použití dálniční známky při použití dálnice, celoroční svícení nebo použití zimních pneumatik v zákonem stanovené době. Osvěta musí být zaměřena nejen na domácí řidiče, ale i v zahraničí. Toto musí zajistit stát, určitě ne samotné obce, které nízkoemisní zóny chtějí vyhlásit.

V dostupném návrhu prováděcí vyhlášky se například předpokládá, že emisní plakety budou vydávat obecní úřady obcí s rozšířenou působností. To je v praxi jen těžko představitelné. Budeme navrhopvat, aby tuto možnost měly STK a autorizované servisy. Jen tak bude reálná jejich distribuce pro všechny automobily.

V návrhu prováděcí vyhlášky rovněž chybí emisní plaketa pro automobily splňující základní emisní normy EURO1, což umožní odlišit ty, kteří plaketu nemají vůbec nebo ji získat nemohou.

Rovněž způsob, jakým budou udělovány výjimky, je nutné změnit tak, aby do nízkoemisní zóny mohli bez jakýchkoliv obstrukcí vjet všichni, kteří tam vjet potřebují za jakýmkoliv účelem. K tomu patří definice záchytných parkovišť uvnitř zóny, kde bude možné výjimku získat v jakoukoliv dobu. Například formou výdejního automatu nebo výdejem v provozovnách služeb uvnitř nízkoemisní zóny.

Mezi výjimkami chybí a musí být doplněna vozidla majitelů nemovitostí nebo provozoven v nízkoemisní zóně. Automatickou výjimku musí mít i všichni nájemci bytových i nebytových prostor, od restaurací až po místo v urnovém háji.

Rovněž není definováno provedení výjimky, kde by ideální byla rovněž samolepka na přední sklo, což ale odporuje jiným předpisům, které bude nutno změnit.